

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2 5 6 4

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

KAMPHAENG PHET
จังหวัดกำแพงเพชร

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมกับสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญ เป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรฯ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดกำแพงเพชร
<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/N/kpt.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “กำแพงเพชร”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	4
2.1 ข้าว	5
2.2 อ้อยโรงงาน	10
2.3 มันสำปะหลัง	14
2.4 ยางพารา	19
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	23
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	25
เอกสารอ้างอิง	31
ภาคผนวก	33

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดกำแพงเพชร	3
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดกำแพงเพชร	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร	6
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	9
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงาน รายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร	11
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน	13
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลัง รายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร	15
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง	18
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร	20
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	22
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร	34
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกรายอำเภอ ตำบล	42
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดกำแพงเพชร	43
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	44
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดกำแพงเพชร	46
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดกำแพงเพชร	47
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร	47

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินโพทะเล	37
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินกำแพงเพชร	38
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินไทรงาม	39
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินไพศาลี	40
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินนครสวรรค์	41
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดกำแพงเพชร	48
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกำแพงเพชร	49
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดกำแพงเพชร	50
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกำแพงเพชร	51
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชร	52
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกำแพงเพชร	53
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดกำแพงเพชร	54
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกำแพงเพชร	55

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ประมาณ 8,607.49 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,379,681 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย 11 อำเภอ 78 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีจำนวนประชากร 714,118 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	จังหวัดตาก และจังหวัดสุโขทัย
ทิศใต้	ติดต่อ	จังหวัดนครสวรรค์
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	จังหวัดพิจิตร และจังหวัดพิจิตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	จังหวัดตาก

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดกำแพงเพชร มีแม่น้ำปิงไหลผ่านตัวจังหวัด มีลักษณะภูมิประเทศดังนี้

- 1) เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงตอนล่างแบบตะพักลุ่มน้ำ (Alluvial terrace) มีระดับความสูงประมาณ 43-107 เมตร จากระดับทะเลปานกลาง บริเวณทิศตะวันออกและใต้ของจังหวัด
- 2) เป็นเนินเขาเตี้ยๆ สลับที่ราบ บริเวณด้านเหนือ และตอนกลางของจังหวัด
- 3) เป็นภูเขาสลับซับซ้อน เป็นแหล่งแร่ธาตุ และต้นน้ำลำธารต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น คลองวังเจ้า คลองสวนหมาก คลองขลุง และคลองวังไทร ไหลลงสู่แม่น้ำปิง

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดกำแพงเพชรโดยทั่วไปอบอุ่นตลอดปี มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.5 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,301.5 มิลลิเมตรต่อปี และฝนตกเฉลี่ย 123 วัน

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

- 1) ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain) ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำ มักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา และมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม แบ่งเป็น

(1) สันดินริมน้ำ (Levee) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ ดินลึก เนื้อดินร่วนหยาบ สีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดิน เชียงใหม่ (Cm)

2) ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain) เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุประสงค์กำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำนํ้าระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่าง ๆ การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เช่น ชุดดินโพทะเล (Plc) และชุดดินพิษณุโลก (Psl) เป็นต้น

(2) ตะพักลำนํ้าระดับกลางและระดับสูง (Middle and High terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินตื้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดง ไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินสันป่าตอง (Sp) และชุดดินขาม (Khu) เป็นต้น

(3) เนินตะกอนน้ำพารูปพัด (Alluvial fan) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินทรายแป้งละเอียดสีน้ำตาลเหลือง จนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) และชุดดินไทรงาม (Sg) เป็นต้น

3) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลก ในระยะทางใกล้ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินทรายและหินควอร์ตไซต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดง จนถึงแดง การระบายน้ำดีพบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินท่ายาง (Ty) และชุดดินลาดหญ้า (Ly) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดีบางบริเวณพบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินวังสะพุง (Ws) และชุดดินลี (Li) เป็นต้น

(3) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดไรโอไลต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหิน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินไพศาลี (Phi)

(4) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง ถึงแดง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินลานสัก (Lsk) และชุดดินทับเสลา (Tas) เป็นต้น

(5) พัฒนาจากหินไมกาซีสต์หรือหินไนส์ ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้น เนื้อดินเป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีนํ้าตาลและนํ้าตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี อาทิชุดดินนครสวรรค์ (Ns)

4) **พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน** เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ส่วนใหญ่เป็นภูเขา และเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน พบด้านทิศตะวันตกของจังหวัดกำแพงเพชร ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดกำแพงเพชร ภาพที่ 1 - 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดกำแพงเพชร จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดกำแพงเพชร

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	276,114	5.13
พื้นที่เกษตรกรรม	3,659,715	68.03
พื้นที่นา	1,357,854	25.24
พืชไร่	1,992,010	37.03
ไม้ยืนต้น	171,238	3.18
ไม้ผล	119,843	2.23
พืชสวน	6,072	0.11
ไร่หมุนเวียน	2,299	0.04
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	5,471	0.11
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3,656	0.07
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	1,272	0.02
พื้นที่ป่าไม้	1,291,167	24.00
พื้นที่น้ำ	97,819	1.82
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	54,866	1.02
รวม	5,379,681	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2561

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดกำแพงเพชร มีเนื้อที่ชลประทาน 1,287,574 ไร่ (ร้อยละ 23.93 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 10 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 2 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 39.9 ล้านลูกบาศก์เมตร (ตารางผนวกที่ 2 - 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร มีเนื้อที่ 1,991,393 ไร่ (ร้อยละ 37.02 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอ ขาณุลักษบุรี และอำเภอไทรงาม ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดกำแพงเพชรมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 152,828 ราย รวมพื้นที่ 2,832,938 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลังโรงงาน ข้าวนาปรัง และอ้อยโรงงาน ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดกำแพงเพชร พื้นที่ 339.85 ไร่ เกษตรกร 27 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 9 ชนิด สมุนไพรที่มีการปลูกมาก ได้แก่ พริกไทย ขมิ้นชัน และมะระขี้นก ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 60 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 188 แห่ง โดยมีที่ตั้งโรงงานผลิตมันเส้นมากที่สุด 101 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูปโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้น้ำสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และยางพารา (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดกำแพงเพชร

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ข้าว	1,312,300	35.86
2. อ้อยโรงงาน	900,747	24.61
3. มันสำปะหลัง	800,971	21.89
4. ยางพารา	51,331	1.40

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีความเหมาะสมในการปลูกข้าว จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 1,442,376 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.12 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 241,262 ไร่ อำเภอคลองขลุง 233,644 ไร่ และอำเภอไทรงาม 203,540 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 353,165 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.33 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 95,431 ไร่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี 92,545 ไร่ และอำเภอคลองลาน 33,124 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 42,119 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.11 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอคลองลาน 11,995 ไร่ อำเภอคลองขลุง 7,834 ไร่ และอำเภอพรานกระต่าย 7,637 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,946,235 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 1,077,142 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 74.68 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอคลองขลุง 172,013 ไร่ อำเภอไทรงาม 167,269 ไร่ และอำเภอขาณุวรลักษบุรี 166,849 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 170,327 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.23 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอขาณุวรลักษบุรี 41,659 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 32,188 ไร่ และอำเภอพรานกระต่าย 23,814 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 42,119 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอคลองลาน 11,995 ไร่ อำเภอคลองขลุง 7,834 ไร่ และอำเภอพรานกระต่าย 7,637 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 22,712 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 548,072 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 162,538 ไร่ รองลงมา คือ อำเภอชาลวาลักษณ์บุรี 83,772 ไร่ และอำเภอคลองขลุง 75,421 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 365,234 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.32 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 99,295 ไร่ อำเภอคลองขลุง 61,631 ไร่ และอำเภอพรานกระต่าย 44,103 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 182,838 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.77 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 63,243 ไร่ อำเภอชาลวาลักษณ์บุรี 50,886 ไร่ และอำเภอคลองลาน 21,602 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
โกสัมพีนคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	12,070 (100.00%)	7,110 (100.00%)	2,197 (100.00%)	108,623 (100.00%)	130,000 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,803 (56.36%)	3,584 (50.41%)	2,197 (100%)	1,096 (1.01%)	13,680 (10.52%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,267 (43.64%)	3,526 (49.59%)	-	-	8,793 (6.76%)
ชาลวาลักษณ์บุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	199,735 (100.00%)	92,545 (100.00%)	5,021 (100.00%)	397,514 (100.00%)	694,815 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	166,849 (83.54%)	41,659 (45.01%)	5,021 (100.00%)	7,023 (1.77%)	220,552 (31.74%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	32,886 (16.46%)	50,886 (54.99%)	-	-	83,772 (12.06%)
คลองขลุง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	233,644 (100.00%)	30,489 (100.00%)	7,834 (100.00%)	174,322 (100.00%)	446,289 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	172,013 (73.62%)	16,699 (54.77%)	7,834 (100.00%)	-	196,546 (44.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	61,631 (26.38%)	13,790 (45.23%)	-	-	75,421 (16.90%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
คลองลาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,459 (100.00%)	33,124 (100.00%)	11,995 (100.00%)	202,916 (100.00%)	261,494 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	13,459 (100.00%)	11,522 (34.78%)	11,995 (100.00%)	3,638 (1.79%)	40,614 (15.53%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	21,602 (65.22%)	-	-	21,602 (8.26%)
ทรายทองวัฒนา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	60,466 (100.00%)	26 (100.00%)	-	68,124 (100.00%)	128,616 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	39,438 (65.22%)	-	-	-	39,438 (30.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	21,028 (34.78%)	26 (100.00%)	-	-	21,054 (16.37%)
ไทรงาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	203,540 (100.00%)	18,434 (100.00%)	-	117,461 (100.00%)	339,435 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	167,269 (82.18%)	11,849 (64.28%)	-	-	179,118 (52.77%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	36,271 (17.82%)	6,585 (35.72%)	-	-	42,856 (12.63%)
บึงสามัคคี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	89,698 (100.00%)	6,616 (100.00%)	-	76,625 (100.00%)	172,939 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	61,997 (69.12%)	6,616 (100.00%)	-	-	68,613 (39.67%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	27,701 (30.88%)	-	-	-	27,701 (16.02%)
ปางศิลาทอง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	39,339 (100.00%)	31,272 (100.00%)	1,856 (100.00%)	96,917 (100.00%)	169,384 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	30,426 (77.34%)	14,719 (47.07%)	1,856 (100.00%)	2,149 (2.22%)	49,150 (29.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,913 (22.66%)	16,553 (52.93%)	-	-	25,466 (15.03%)
พรานกระต่าย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	193,960 (100.00%)	28,288 (100.00%)	7,637 (100.00%)	144,179 (100.00%)	374,064 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	149,857 (77.26%)	23,814 (84.18%)	7,637 (100.00%)	5,122 (3.55%)	186,430 (49.84%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	44,103 (22.74%)	4,474 (15.82%)	-	-	48,577 (12.99%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองกำแพงเพชร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	241,262 (100.00%)	95,431 (100.00%)	5,579 (100.00%)	469,964 (100.00%)	812,236 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	141,967 (58.84%)	32,188 (33.73%)	5,579 (100.00%)	3,684 (0.78%)	183,418 (22.58%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	99,295 (41.16%)	63,243 (66.27%)	-	-	162,538 (20.01%)
ลานกระบือ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	155,203 (100.00%)	9,830 (100.00%)	-	89,590 (100.00%)	254,623 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	127,064 (81.87%)	7,677 (78.10%)	-	-	134,741 (52.92%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	28,139 (18.13%)	2,153 (21.90%)	-	-	30,292 (11.90%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,442,376 (100.00%)	353,165 (100.00%)	42,119 (100.00%)	1,946,235 (100.00%)	3,783,895 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,077,142 (74.68%)	170,327 (48.23%)	42,119 (100.00%)	22,712 (1.17%)	1,312,300 (34.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	365,234 (25.32%)	182,838 (51.77%)	-	-	548,072 (14.48%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่จะปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวได้ คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 133,944 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3+N) 58,364 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าว ต้องการรักษาคุณภาพผลผลิตข้าว ดังนั้นจึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	อ้อยโรงงาน (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
โกสุมพินคร	2,470	-	2,470	3,725	-	3,725
ชาณุวรลักษบุรี	4,495	-	4,495	16,391	-	16,391
คลองขลุง	23,499	-	23,499	8,447	-	8,447
คลองลาน	-	-	-	6,849	-	6,849
ทรายทองวัฒนา	8,520	-	8,520	57	-	57
ไทรงาม	22,935	-	22,935	1,030	-	1,030
บึงสามัคคี	5,605	-	5,605	410	-	410
ปางศิลาทอง	2,807	-	2,807	3,309	-	3,309
พรานกระต่าย	10,020	-	10,020	5,589	-	5,589
เมืองกำแพงเพชร	41,753	-	41,753	11,468	-	11,468
ลานกระบือ	11,840	-	11,840	1,089	-	1,089
รวม	133,944	-	133,944	58,364	-	58,364

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอคลองขลุง อำเภอไทรงาม และอำเภอชาณุวรลักษบุรี

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอเมืองกำแพงเพชร และอำเภอพรานกระต่าย

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาความต้องการของตลาดและแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 อ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงานพืชเศรษฐกิจหลักของกำแพงเพชรในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 521,982 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.79 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอไทรงาม 103,960 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 100,041 ไร่ และอำเภอลานกระบือ 78,720 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,195,457 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.60 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 301,553 ไร่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี 250,076 ไร่ และอำเภอคลองขลุง 153,101 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,195,457 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.60 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 157,627 ไร่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี 154,874 ไร่ และอำเภอคลองลาน 65,114 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,480,510 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 298,101 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.11 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอไทรงาม 61,535 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 57,906 ไร่ และอำเภอทรายทองวัฒนา 57,514 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 419,887 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.12 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 138,511 ไร่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี 55,415 ไร่ และอำเภอบึงสามัคคี 42,843 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 182,730 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.20 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 54,017 ไร่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี 26,726 ไร่ และอำเภอคลองขลุง 26,726 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 29 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 999,451 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 205,177 ไร่ รองลงมาคืออำเภอขาณุวรลักษบุรี 204,453 ไร่ อำเภอคลองขลุง 128,148 ไร่ และอำเภอคลองลาน 112,180 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 223,881 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.11 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอไทรงาม 42,425 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 42,135 ไร่ และอำเภอ ลานกระบือ 41,314 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 775,570 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.12 ของ พื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอลำลูกขันบุรี 194,661 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 163,042 ไร่ และอำเภอคลองขลุง 117,482 ไร่

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
โกสัมพีนคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	54,743	54,096	21,166	130,005
			(100.01%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	13,685	6,386	-	20,071
			(25.00%)	(11.80%)		(15.44%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	41,058	-	-	41,058
			(75.00%)			(31.58%)
ชาณุวรลักษบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	21,111	250,076	154,874	268,739	694,800
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,319	55,415	26,726	9	93,469
	(53.62%)	(22.16%)	(17.26%)	(0.01%)	(13.45%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,792	194,661	-	-	204,453
		(46.38%)	(77.84%)			(29.43%)
คลองขลุง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	26,608	153,101	23,418	242,916	446,043
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	15,942	35,619	23,418	-	74,979
	(59.91%)	(23.27%)	(100.00%)		(16.81%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,666	117,482	-	-	128,148
		(40.09%)	(76.73%)			(28.73%)
คลองลาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,769	129,472	65,114	57,168	261,523
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,310	25,751	6,955	-	34,016
	(13.41%)	(19.89%)	(10.68%)		(13.01%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,459	103,721	-	-	112,180
		(86.59%)	(80.11%)			(42.89%)
ทรายทองวัฒนา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	68,882	7,867	8,491	43,386	128,626
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	57,514	7,867	8,491	-	73,872
	(83.50%)	(100.00%)	(100.00%)		(57.43%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	11,368	-	-	-	11,368
		(16.50%)				(8.84%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ไทรงาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	103,960 (100.00%)	46,722 (100.00%)	22,887 (100.00%)	165,848 (100.00%)	339,417 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	61,535 (59.19%)	33,105 (70.86%)	22,856 (99.86%)	-	117,496 (34.62%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	42,425 (40.81%)	13,617 (29.14%)	-	-	56,042 (16.51%)
บึงสามัคคี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	49,145 (100.00%)	54,658 (100.00%)	5,586 (100.00%)	63,545 (100.00%)	172,934 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	24,396 (49.64%)	42,843 (78.38%)	5,586 (100.00%)	-	72,825 (42.11%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	24,749 (50.36%)	11,815 (21.62%)	-	-	36,564 (21.14%)
ปางศิลาทอง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,644 (100.00%)	71,816 (100.00%)	40,215 (100.00%)	53,671 (100.00%)	169,346 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	977 (26.81%)	24,818 (34.56%)	6,272 (15.60%)	10 (0.02%)	32,077 (18.94%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,667 (73.19%)	46,998 (65.44%)	-	-	49,665 (29.33%)
พรานกระต่าย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	60,102 (100.00%)	84,921 (100.00%)	41,473 (100.00%)	187,562 (100.00%)	374,058 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	29,796 (49.58%)	16,035 (18.88%)	10,223 (24.65%)	2 (0.01%)	56,056 (14.99%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,306 (50.42%)	68,886 (81.12%)	-	-	99,192 (26.52%)
เมืองกำแพงเพชร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	100,041 (100.00%)	301,553 (100.00%)	157,627 (100.00%)	252,821 (100.00%)	812,042 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	57,906 (57.88%)	138,511 (45.93%)	54,017 (34.27%)	8 (0.01%)	250,442 (30.84%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	42,135 (42.12%)	163,042 (54.07%)	-	-	205,177 (25.27%)
ลานกระบือ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	78,720 (100.00%)	40,528 (100.00%)	11,817 (100.00%)	123,688 (100.00%)	254,753 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	37,406 (47.52%)	26,238 (64.74%)	11,800 (99.86%)	-	75,444 (29.61%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	41,314 (52.48%)	14,290 (35.26%)	-	-	55,604 (21.83%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	521,982 (100.00%)	1,195,457 (100.00%)	585,598 (100.00%)	1,480,510 (100.00%)	3,783,547 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	298,101 (57.11%)	419,887 (35.12%)	182,730 (31.20%)	29 (0.01%)	900,747 (23.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	223,881 (42.89%)	775,570 (64.88%)	-	-	999,451 (26.42%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่จะปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 42,875 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน

อำเภอ	ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม
โกสัมพีนคร	2,205	3	2,208
ชาลนบุรี	5,038	27	5,065
คลองขลุง	7,861	-	7,861
คลองลาน	12,037	426	12,463
ทรายทองวัฒนา	-	-	-
ไทรงาม	-	-	-
บึงสามัคคี	-	-	-
ปางศิลาทอง	1,862	70	1,932
พรานกระต่าย	7,663	-	7,663
เมืองกำแพงเพชร	5,598	85	5,683
ลานกระบือ	-	-	-
รวม	42,264	611	42,875

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกอ้อยโรงงาน ที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอไทรงาม อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอทรายทองวัฒนา และอำเภอลานกระบือ

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น กระจายอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอบึงสามัคคี และอำเภอคลองขลุง

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกอ้อยโรงงาน มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ทั้งนี้ต้องพิจารณาความต้องการของตลาดและแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 มันสำปะหลัง

มันสำปะหลังพืชเศรษฐกิจหลักของกำแพงเพชรในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 813,687 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.50 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 177,273 ไร่ อำเภอชาณุวรลักษบุรี 130,419 ไร่ และอำเภอคลองขลุง 90,446 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 743,280 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.64 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 160,904 ไร่ อำเภอชาณุวรลักษบุรี 112,280 ไร่ และอำเภอคลองขลุง 81,491 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 35,348 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.64 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอชาณุวรลักษบุรี 166,757 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 121,848 ไร่ และอำเภอคลองลาน 71,931 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,722,471 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 232,692 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.60 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอชาณุวรลักษบุรี 79,828 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 48,173 ไร่ และอำเภอคลองขลุง 45,213 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 265,478 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.72 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอชาณุวรลักษบุรี 67,286 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 57,356 ไร่ และอำเภอคลองลาน 48,479 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 301,554 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.76 ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอขามเฒ่าบุรี 92,313 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 75,100 ไร่ และอำเภอคลองลาน 41,208 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,247 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมันสำปะหลังแต่ไม่ใช่พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในชั้น ความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความ เหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 1,058,797 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 232,648 ไร่ รองลงมาคือ อำเภอไทรงาม 136,007 ไร่ อำเภอลานกระบือ 107,604 ไร่ และอำเภอพรานกระต่าย 107,532 ไร่ โดยมี รายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 580,995 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.40 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 129,100 ไร่ อำเภอลานกระบือ 84,518 ไร่ และ อำเภอไทรงาม 63,628 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 477,802 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.28 พื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 103,548 ไร่ อำเภอไทรงาม 72,379 ไร่ และอำเภอพรานกระต่าย 51,679 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลังรายอำเภอ จังหวัด กำแพงเพชร

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
โกสัมพีนคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	16,129 (100.00%)	37,944 (100.00%)	55,264 (100.00%)	20,521 (100.00%)	129,858 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,867 (42.58%)	15,896 (41.89%)	38,845 (70.29%)	42 (0.20%)	61,650 (47.47%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,262 (57.42%)	22,048 (58.11%)	-	-	31,310 (24.11%)
ขามเฒ่าบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	130,419 (100.00%)	112,280 (100.00%)	166,757 (100.00%)	285,380 (100.00%)	694,836 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	79,828 (61.21%)	67,286 (59.93%)	92,313 (55.36%)	62 (0.02%)	239,489 (34.47%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	50,591 (38.79%)	44,994 (40.07%)	-	-	95,585 (13.76%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
คลองขลุง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	90,446 (100.00%)	81,491 (100.00%)	8,419 (100.00%)	265,941 (100.00%)	446,297 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	45,213 (49.99%)	30,333 (37.22%)	8,419 (100.00%)	-	83,965 (18.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	45,233 (50.01%)	51,158 (62.78%)	-	-	96,391 (21.60%)
คลองลาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	51,168 (100.00%)	80,243 (100.00%)	71,931 (100.00%)	58,121 (100.00%)	261,463 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	27,634 (54.01%)	48,479 (60.42%)	41,208 (57.29%)	861 (1.48%)	118,182 (45.20%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	23,534 (45.99%)	31,764 (39.58%)	-	-	55,298 (21.15%)
ทรายทองวัฒนา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	44,643 (100.00%)	24,239 (100.00%)	56 (100.00%)	59,688 (100.00%)	128,626 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	46 (0.10%)	172 (0.71%)	56 (100.00%)	-	274 (0.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	44,597 (99.90%)	24,067 (99.29%)	-	-	68,664 (53.38%)
ไทรงาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	65,993 (100.00%)	74,496 (100.00%)	1,026 (100.00%)	197,921 (100.00%)	339,436 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,365 (3.58%)	2,117 (2.84%)	1,026 (100.00%)	-	5,508 (1.62%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	63,328 (96.42%)	72,379 (97.16%)	-	-	136,007 (40.07%)
บึงสามัคคี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	62,352 (100.00%)	31,294 (100.00%)	409 (100.00%)	78,888 (100.00%)	172,943 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	494 (0.79%)	244 (0.78%)	409 (100.00%)	-	1,147 (0.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	61,858 (99.21%)	31,050 (99.22%)	-	-	92,908 (53.72%)
ปางศิลาทอง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	27,700 (100.00%)	36,147 (100.00%)	40,717 (100.00%)	64,847 (100.00%)	169,411 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	14,879 (53.71%)	14,118 (39.06%)	25,714 (63.15%)	113 (0.17%)	54,824 (32.36%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	12,821 (46.29%)	22,029 (60.94%)	-	-	34,850 (20.57%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
พรานกระต่าย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	58,475 (100.00%)	79,406 (100.00%)	37,059 (100.00%)	199,141 (100.00%)	374,081 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,622 (4.48%)	27,727 (34.92%)	17,378 (46.89%)	66 (0.03%)	47,793 (12.78%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	55,853 (95.52%)	51,679 (65.08%)	-	-	107,532 (28.75%)
เมืองกำแพงเพชร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	177,273 (100.00%)	160,904 (100.00%)	121,848 (100.00%)	352,279 (100.00%)	812,304 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	48,173 (27.17%)	57,356 (35.65%)	75,100 (61.63%)	103 (0.03%)	180,732 (22.25%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	129,100 (72.83%)	103,548 (64.35%)	-	-	232,648 (28.64%)
ลานกระบือ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	89,089 (100.00%)	24,836 (100.00%)	1,086 (100.00%)	139,744 (100.00%)	254,755 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,571 (5.13%)	1,750 (7.05%)	1,086 (100.00%)	-	7,407 (2.91%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	84,518 (94.87%)	23,086 (92.95%)	-	-	107,604 (42.24%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	813,687 (100.00%)	743,280 (100.00%)	504,572 (100.00%)	1,722,471 (100.00%)	3,783,010 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	232,692 (28.60%)	265,478 (35.72%)	301,554 (59.76%)	1,247 (0.07%)	800,971 (21.17%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	580,995 (71.40%)	477,802 (64.28%)	-	-	1,058,797 (27.98%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่จะปรับเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลัง คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 42,969 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง

อำเภอ	ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม
โกสัมพีนคร	2,205	3	2,208
ชาณุวรลักษบุรี	5,038	27	5,065
คลองขลุง	7,861	-	7,861
คลองลาน	12,036	426	12,462
ทรายทองวัฒนา	-	-	-
ไทรंगาม	-	-	-
บึงสามัคคี	-	-	-
ปางศิลาทอง	1,862	74	1,936
พรานกระต่าย	7,663	-	7,663
เมืองกำแพงเพชร	5,599	175	5,774
ลานกระบือ	-	-	-
รวม	42,264	705	42,969

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมันสำปะหลังซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอเมืองกำแพงเพชร และอำเภอคลองขลุง

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมันสำปะหลัง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น กระจายอยู่ในอำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอเมืองกำแพงเพชร และอำเภอคลองลาน

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมันสำปะหลัง มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ทั้งนี้ต้องพิจารณาความต้องการของตลาดและแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 ยางพารา

ยางพาราพืชเศรษฐกิจหลักของกำแพงเพชรในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 – 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 477,827 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.63 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอไทรงาม 99,106 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 93,574 ไร่ และอำเภอลานกระบือ 72,296 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 982,159 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.95 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 242,218 ไร่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี 226,922 ไร่ และอำเภอลองชุล 96,714 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 547,309 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.46 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอขาณุวรลักษบุรี 147,671 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 114,565 ไร่ และอำเภอพรานกระต่าย 73,440 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,776,870 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 4,687 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.98 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 1,418 ไร่ อำเภอไทรงาม 1,328 ไร่ และอำเภอทรายทองวัฒนา 967 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 42,468 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.32 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 14,280 ไร่ อำเภอลองชุล 8,564 ไร่ และอำเภอขาณุวรลักษบุรี 7,914 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 4,065 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.74 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 1,660 ไร่ อำเภอพรานกระต่าย 920 ไร่ และอำเภอขาณุวรลักษบุรี 457 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 111 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 1,412,831 ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 320,094 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี 237,980 ไร่ อำเภอลองชุล 154,259 ไร่ และอำเภอไทรงาม 133,628 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 473,140 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.02 ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอไทรงาม 97,778 ไร่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร 92,156 ไร่ และอำเภอลานกระบือ 72,134 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 939,691 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.68 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองกำแพงเพชร 227,9358 ไร่ อำเภอชาลวรัลภษบุรี 219,008 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
โกสัฒพินคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	39,518 (100.00%)	66,225 (100.00%)	24,261 (100.00%)	130,004 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,137 (2.88%)	207 (0.31%)	-	1,344 (1.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	38,381 (97.12%)	-	-	38,381 (29.52%)
ชาลวรัลภษบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,979 (100.00%)	226,922 (100.00%)	147,671 (100.00%)	301,286 (100.00%)	694,858 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	7 (0.04%)	7,914 (3.49%)	457 (0.31%)	2 (0.01%)	8,380 (1.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	18,972 (99.96%)	219,008 (96.51%)	-	-	237,980 (34.25%)
คลองขลุ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	23,571 (100.00%)	137,839 (100.00%)	10,885 (100.00%)	274,003 (100.00%)	446,298 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	213 (0.52%)	7,028 (5.10%)	342 (3.14%)	-	7,493 (1.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	23,448 (99.48%)	130,811 (94.90%)	-	-	154,259 (34.56%)
คลองลาน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	6,060 (100.00%)	132,102 (100.00%)	58,674 (100.00%)	64,632 (100.00%)	261,468 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	79 (1.30%)	8,564 (6.48%)	271 (0.46%)	90 (0.14%)	9,004 (3.44%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,981 (98.70%)	123,538 (93.52%)	-	-	129,519 (49.54%)
ทรายทองวัฒนา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	62,323 (100.00%)	-	6,570 (100.00%)	59,733 (100.00%)	128,626 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	967 (1.55%)	-	12 (0.18%)	-	979 (0.76%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	61,356 (98.45%)	-	-	-	61,356 (47.70%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ไทรงาม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	99,106 (100.00%)	35,987 (100.00%)	5,490 (100.00%)	198,853 (100.00%)	339,436 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,328 (1.34%)	137 (0.38%)	92 (1.68%)	-	1,557 (0.46%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	97,778 (98.66%)	35,850 (99.62%)	-	-	133,628 (39.37%)
บึงสามัคคี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	38,707 (100.00%)	39,180 (100.00%)	15,759 (100.00%)	79,296 (100.00%)	172,942 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	23 (0.06%)	33 (0.08%)	19 (0.12%)	-	75 (0.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	38,684 (99.94%)	39,147 (99.92%)	-	-	77,831 (45.00%)
ปางศิลาทอง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,570 (100.00%)	59,676 (100.00%)	38,168 (100.00%)	67,990 (100.00%)	169,404 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	16 (0.45%)	2,702 (4.53%)	75 (0.20%)	17 (0.03%)	2,810 (1.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,554 (99.55%)	56,974 (95.47%)	-	-	60,528 (35.73%)
พรานกระต่าย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	59,641 (100.00%)	36,942 (100.00%)	73,440 (100.00%)	204,058 (100.00%)	374,081 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	564 (0.95%)	396 (1.07%)	920 (1.25%)	-	1,880 (0.50%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	59,077 (99.05%)	36,546 (98.93%)	-	-	95,623 (25.56%)
เมืองกำแพงเพชร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	93,574 (100.00%)	242,218 (100.00%)	114,565 (100.00%)	361,936 (100.00%)	812,293 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,418 (1.52%)	14,280 (5.90%)	1,660 (1.45%)	2 (0.01%)	17,360 (2.14%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	92,156 (98.48%)	227,938 (94.10%)	-	-	320,094 (39.41%)
ลานกระบือ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	72,296 (100.00%)	31,775 (100.00%)	9,862 (100.00%)	140,822 (100.00%)	254,755 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	162 (0.22%)	277 (0.87%)	10 (0.10%)	-	449 (0.18%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	72,134 (99.78%)	31,498 (99.13%)	-	-	103,632 (40.68%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	477,827 (100.00%)	982,159 (100.00%)	547,309 (100.00%)	1,776,870 (100.00%)	3,784,165 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,687 (0.98%)	42,468 (4.32%)	4,065 (0.74%)	111 (0.01%)	51,331 (1.36%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	473,140 (99.02%)	939,691 (95.68%)	-	-	1,412,831 (37.34%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่จะปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 38,496 ไร่ เนื่องจากยุทธศาสตร์ยางพาราระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เน้นการลดพื้นที่ปลูกยางพาราอยู่แล้ว ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม
โกสัมพีนคร	2,101	3	2,104
ชาณุวรลักษบุรี	5,038	41	5,079
คลองขลุง	7,861	-	7,861
คลองลาน	12,037	426	12,463
ทรายทองวัฒนา	-	-	-
ไทรงาม	-	-	-
บึงสามัคคี	-	-	-
ปางศิลาทอง	1,862	74	1,936
พรานกระต่าย	3,279	-	3,279
เมืองกำแพงเพชร	5,599	175	5,774
ลานกระบือ	-	-	-
รวม	37,777	719	38,496

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพาราซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอไทรงาม และอำเภอทรายทองวัฒนา

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่างและแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอคลองลาน และอำเภอขาณุวรลักษบุรี

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกยางพารามีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ทั้งนี้ต้องพิจารณาความต้องการของตลาดและแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 กล้วยไข่กำแพงเพชร (GI) เป็นผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดกำแพงเพชร ลูกเล็ก เนื้อแน่น ผิวตกระหวาน กรอบ อร่อยกินคู่กับกระยาสารทอ่อยยิ่งนัก ลักษณะเด่นของกล้วยไข่พันธุ์พื้นเมืองกำแพงเพชร คือเนื้อแน่น เปลือกบาง รสชาติหวาน นิยมรับประทานกับกระยาสารทเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไข่จะปลูกกล้วยไข่ในช่วงประมาณเดือน สิงหาคม-กันยายน หากจะล่าช้าออกไปก็จะไม่เก็บเดือนตุลาคม เนื่องจากต้องอาศัยน้ำฝน เพื่อให้กล้วยเจริญเติบโต และหลีกเลี่ยงไม่ไห้กล้วยไข่ ตกเครือในช่วงฤดูแล้ง จะทำให้กล้วยผลเล็ก ถูกแสงแดดเผาไหม้ คุณภาพเสียหาย การเก็บเกี่ยวปกติหลังจากตัดปลีแล้วประมาณ 45 วัน เป็นเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว ปลูกมากที่อำเภอเมืองกำแพงเพชร รองลงมาคือ คลองขลุง พรานกระต่าย คลองลาน โกสัมพีนคร บึงสามัคคี ปางศิลาทอง ขาณุวรลักษบุรี ลานกระบือ และทรายทองวัฒนา ตามลำดับ ในส่วนของพื้นที่การปลูกกล้วยไข่ลดลง จากการประสบปัญหาภัยแล้งและลมพัดต้นกล้วยไข่หักเสียหาย ต้นกล้วยไข่ให้ผลผลิตปีละครั้ง หากเสียหายจะทำให้เกษตรกรขาดทุนและหันไปปลูกพืชอื่นทดแทน ทางจังหวัดกำแพงเพชร จึงต้องได้มีการรณรงค์ในการปลูกกล้วยไข่

3.2 สละ เป็นพืชที่สามารถปลูกได้ดีเกือบทุกพื้นที่ แต่พื้นที่ที่เหมาะสมควรมีความลาดเอียงไม่เกินร้อยละ 15 ไม่มีน้ำท่วมขัง ลักษณะดินควรเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนปนเหนียวที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง ระบายน้ำดี สละในจังหวัดกำแพงเพชร ให้ผลผลิตตก รสชาติดี ไม่ต่างจากสละทางภาคใต้เลยทีเดียว ทดลองปลูกที่ตำบลท่าพุทรา อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

3.3 องุ่นไร้เมล็ด ลักษณะของ องุ่นไร้เมล็ด ปัจจุบันมีพันธุ์ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในกำแพงเพชร คือ พันธุ์บิวตี้ ซีดเลส เป็นองุ่นชนิดไม่มีเมล็ด ผลกลมมีสีดำ ขนาดผลเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร เปลือกผลหนา รสชาติหวานอร่อย อายุตั้งแต่ ตัดแต่งกิ่งจนถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 5-6 เดือน

สภาพภูมิอากาศและปัจจัยที่เอื้ออำนวย เนื่องจากอุนมีหลายสายพันธุ์และเป็นพืชที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศต่าง ๆ ได้ดี จึงสามารถปลูกได้ในสภาพพื้นที่หลากหลาย สามารถสร้างรายได้ระยะยาวให้กับชาวสวนผลไม้ได้ดี ปลูกได้ในหลายพื้นที่

3.4 เมล่อน การปลูกเมล่อนนั้นปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นพืชที่มีผลตอบแทนต่อพื้นที่การปลูกสูงมากที่สุด ใช้พื้นที่ปลูกไม่มาก ใช้น้ำน้อย ปลูกได้ทุกฤดูกาล และทุกพื้นที่ ปลูกกันในโรงเรือน เป็นพืชที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรได้อย่างดี กล่าวคือใช้เวลานับตั้งแต่ยอดเมล็ดถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตเพียงแค่ 90 วัน นิยมนำไปบริโภคสดในรูปผลไม้หรือใช้เป็นส่วนประกอบในสลัดผักนอกจากนี้ยังใช้ประกอบของหวานและเครื่องดื่มหลายชนิด อาทิเช่น ฟรุตสลัด ไอศกรีม น้ำแข็งไส และน้ำผลไม้ปั่น เป็นต้น

3.5 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพจากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชัน และบัวบก เป็นต้น

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดีไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของพืชเศรษฐกิจ โดยพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 1,047,880 ไร่

บัวบก เป็นพืชล้มลุกขนาดเล็ก มีอายุหลายปี ปลูกง่าย แทรกรากตามข้อใบ ชอบขึ้นในพื้นที่ชื้นแต่ไม่แฉะมาก โดยมากจะขึ้นตามไต้ต้นไม้ใหญ่ หรือท้องร่องในสวน และตามคันนา ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด หรือตัดแยกไหลที่มีต้นอ่อนและราก นำไปปลูกในที่ที่มีแสงแดดพอดูกรก็จะเจริญเติบโตได้ดี โดยพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 8,531 ไร่

4 แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ข้าว

1) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 1,077,142 ไร่ กระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว โดยรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศการแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) และเนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน

2) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่มากถึง 170,327 ไร่ กระจายตัวอยู่ในอำเภอขามเฒ่าบุรี อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอพรานกระต่าย อำเภอคลองขลุง อำเภอปางศิลาทอง อำเภอไทรงาม อำเภอคลองลาน อำเภอลานกระบือ อำเภอ빙สามัคคี อำเภอโกสัมพีนคร และอำเภอทรายทองวัฒนา เป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่มีข้อจำกัดไม่มากนัก เกษตรกรยังคงปลูกข้าวได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูก ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีและต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ว่าในอนาคตยังสามารถกลับมาทำนาได้อีก

3) **พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ มีประมาณ 64,831 ไร่ ซึ่งประสบปัญหาซ้ำซากน้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพ** หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว โดยมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ เช่น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ในอนาคตข้าวราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น เกษตรผสมผสาน

4.2 อ้อยโรงงาน

1) **พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 298,101 ไร่ กระจายตัวอยู่ในอำเภอขามเฒ่าบุรี อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอคลองขลุง อำเภอปางศิลาทอง อำเภอไทรงาม อำเภอคลองลาน อำเภอลานกระบือ อำเภอบึงสามัคคี และอำเภอทรายทองวัฒนา ตามแผนยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2560-2564 มียุทธศาสตร์ ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การบริหารจัดการ และการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตอุตสาหกรรม อ้อยน้ำตาลทราย และอุตสาหกรรม เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง แต่เน้นการลดต้นทุนการผลิต ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบคุณภาพสูง มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการรณรงค์ลดการเผาต่อชั่งเพื่อเพิ่มผลผลิต และลดปัญหาภาวะโลกร้อนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดค้นเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักรเพื่อลดปัญหาแรงงาน ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและเข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ จัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร และอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยโรงงานที่มีสายพันธุ์ต้านทานโรค สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรที่มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง ในการปลูกอ้อยโรงงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับเปลี่ยนพื้นที่

2) **พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 419,887 ไร่ กระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร เกษตรกรยังคงปลูกอ้อยโรงงานได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูกดังนั้นควรมีการพัฒนาคุณภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดิน และ การบริหารจัดการน้ำ ให้มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการเพาะปลูก สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของเสียจากโรงงานน้ำตาล และการนำของเสียจากโรงงานน้ำตาลไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินในไร้อ้อย เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้แก่เกษตรกร ชาวไร้อ้อยโดยไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และชุมชนชาวไร้อ้อย

3) **พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกอ้อยโรงงานอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดังนั้นควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริเวณในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น ทั้งนี้ควรจัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพ** หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงานแต่เกษตรกรหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ไม้ผล ไม้ยืนต้น มันสำปะหลัง หรือพืชไร่อื่น ๆ ควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการบริหารจัดการพื้นที่ และการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม หากเกษตรกรต้องการกลับมาใช้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเหมือนเดิม จะได้ไม่ต้องมีต้นทุนการผลิตสูงในการปรับปรุงบำรุงดิน

4.3 มันสำปะหลัง

1) **พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 41,076 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอลองคลอง อำเภอคลองลาน และอำเภอปางศิลาทอง ตามลำดับ ซึ่งตามมาตราการยุทธศาสตร์มันสำปะหลัง 2564 -2567 เน้นให้เกษตรกรเข้าถึงพันธุ์มันสำปะหลังต้านทานโรคใบด่าง (Cassava Mosaic Disease: CMD) ให้เชื้อแป้งสูง และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 5 ตัน ภายในปี 2567 นั้น โดยเน้นการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังและลดต้นทุนการผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ดังนั้นในพื้นที่ดังกล่าวควรเร่งหาแนวทางแก้ไขปัญหาโรคโคนเน่าหัวเน่า และโรคใบด่างในมันสำปะหลัง อีกทั้งควรมีการส่งเสริมการทำระบบน้ำหยดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีการปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทำการวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปมันเส้นสะอาด สร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและโรงงาน เพื่อวางแผนการชุดของเกษตรกร ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุ และระยะเวลาที่เหมาะสม ใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรค และให้ผลผลิตสูง เข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ และส่งเสริมให้เกษตรกรเป็น Smart Farmer รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุ และระยะเวลาที่เหมาะสม

2) **พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 265,478 ไร่ พื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอลองคลอง อำเภอคลองขลุง อำเภอพรานกระต่าย อำเภอโกสัมพีนคร และอำเภอปางศิลาทอง ตามลำดับ เกษตรกรยังคงปลูกมันสำปะหลังได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดินหรือดินดาน ทั้งนี้ควรพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดิน และ ทำการตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ ส่งเสริมให้มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งอาจต้องใช้ปุ๋ยสังเคราะห์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันโรค แมลงศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรค และให้ผลผลิตสูง พัฒนาระบบน้ำหยดและการใช้น้ำจากแหล่งน้ำในพื้นที่ ให้มีการใช้ประโยชน์กับมันสำปะหลังให้มากที่สุด ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปมันเส้นสะอาด ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุ และระยะเวลาที่เหมาะสม

3) **พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมันสำปะหลังอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจในการไถระเบิดดินดาน ให้เกษตรกรมีวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ลดต้นทุน ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อ บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น ทั้งนี้ควรจัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพ** หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว อ้อยโรงงาน เป็นต้น ภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรและสร้างแรงจูงใจให้กลับมาปลูกมันสำปะหลังเหมือนเดิม เนื่องจากพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ทำให้ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำและผลผลิตมีคุณภาพดี ทั้งนี้เกษตรกรต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

4.4 ยางพารา

1) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 4,687 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอไทรงาม อำเภอทรายทองวัฒนา อำเภอพรานกระต่าย อำเภอลองชลุง อำเภอลองลาน อำเภอบึงสามัคคี อำเภอปางศิลาทอง และอำเภอขาณุวรลักษบุรี ตามลำดับ ตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพาราระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560- 2579) เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ต่อปี ภายในปี 2579 นั้น ควรมีการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และต้านทานโรค การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสมเพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยางพารา การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูงมีคุณภาพและตรงตามมาตรฐานเน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง และส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมืออาชีพและสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 58,728 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมืองกำแพงเพชร อำเภอลองลาน อำเภอขาณุวรลักษบุรี และอำเภอลองชลุง เกษตรกรยังคงปลูกยางพาราได้ผลดี ควรสนับสนุนให้มีเพิ่มผลผลิตยางพารา โดยเน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่น เดียวกันกับพื้นที่เหมาะสมสูง โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดิน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางให้มากขึ้น โคนยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และปลูกยางพาราทดแทนในพื้นที่เดิม และมีการพัฒนาตลาดและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น โดยเน้นการแปรรูปยางหรือไม้ยางพาราเพิ่มมากขึ้นซึ่งอาจเน้นจากชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นที่ต้นแบบ

3) **พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และหาพืชอื่นทดแทน เช่น ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผล มะพร้าว ไม้หวาน มันสำปะหลัง ยาสูบ แตงโม พืชไร่ และพืชผักต่าง ๆ ทดแทน ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น และจัดหาตลาดให้กับเกษตรกร โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพ** หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง เป็นต้น ในส่วนนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ด้านการเกษตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะยางพาราเป็นพืชที่มีนโยบายลดพื้นที่ปลูกเนื่องจากมีปริมาณผลผลิตมากส่งผลให้ราคาตกต่ำ แต่ในอนาคตถ้าราคาดีและตลาดมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นอาจจูงใจเกษตรกรกลับมาปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. ขอบเขตการปกครอง. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2563. ข้อมูลสถิติประชากร. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. การใช้ที่ดินจังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2561 (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอจังหวัดกำแพงเพชร

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	
1	โกสัมพีนคร	โกสัมพี	
2		เพชรชมพู	
3		ลานดอกไม้ตก	
4	ขาณุวรลักษบุรี	เกาะตาล	
5		โค้งไผ่	
6		ดอนแดง	
7		บ่อถ้ำ	
8		ปางมะค่า	
9		ป่าพุทรา	
10		ยางสูง	
11		วังชะพลู	
12		วังหามแห	
13		สลกบาตร	
14		แสนตอ	
15		คลองขลุง	คลองขลุง
16			คลองสมบูรณ์
17			ท่าพุทรา
18	ท่ามะเขือ		
19	แม่ลาด		
20	วังแฉม		
21	วังไทร		
22	วังบัว		
23	วังยาง		
24	หัวถนน		
25	คลองลาน	คลองน้ำไหล	
26		คลองลานพัฒนา	
27		โป่งน้ำร้อน	
28		สักงาม	
29	ทรายทองวัฒนา	ถาวรวัฒนา	
30		ทุ่งทราย	
31		ทุ่งทอง	
32	ไทรงาม	ไทรงาม	
33		พานทอง	

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

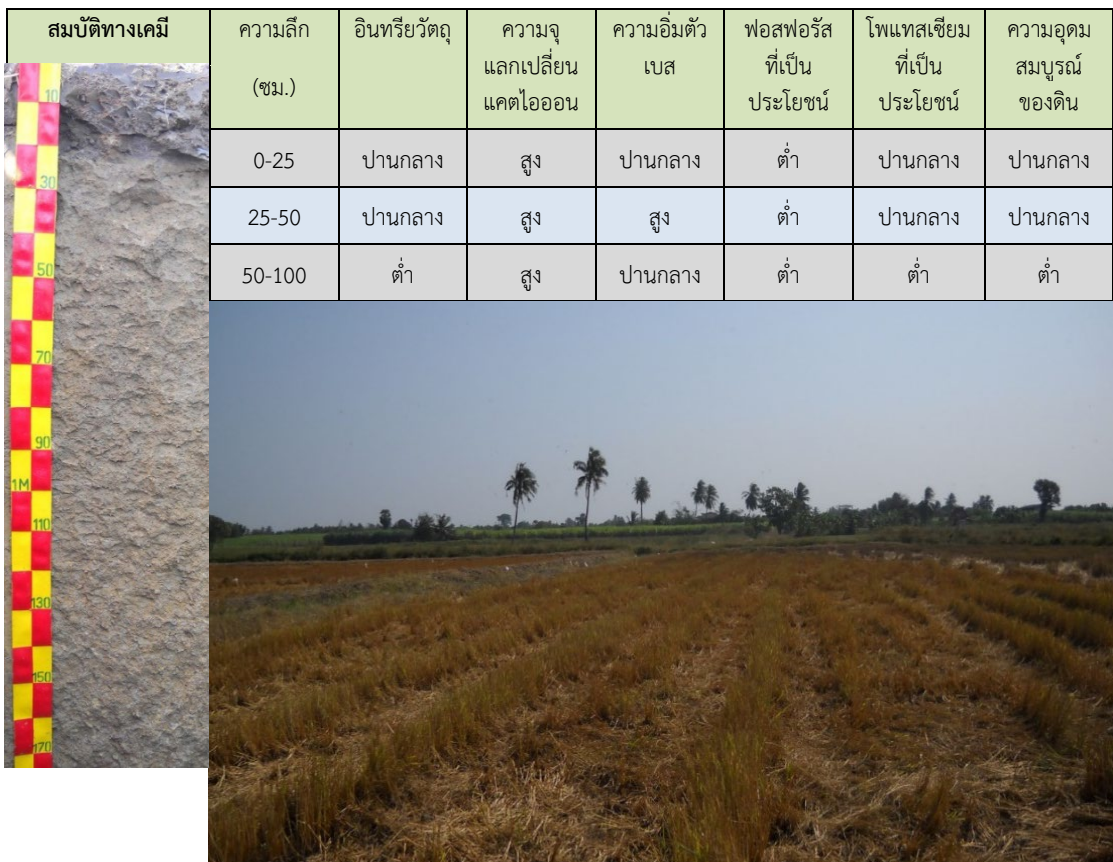
ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
34	ไทรงาม(ต่อ)	มหาชัย
35		หนองคล้า
36		หนองทอง
37		หนองแม่แตง
38		หนองไม้กอง
39	บึงสามัคคี	เทพนิมิต
40		บึงสามัคคี
41		ระหาน
42		วังชะโอน
43	ปางศิลาทอง	ปางตาไว
44		โพธิ์ทอง
45		หินดาด
46	พรานกระต่าย	เขาศีริส
47		คลองพิไกร
48		คุยบ้านโอง
49		ถ้ากระต่ายทอง
50		ท่าไม้
51		พรานกระต่าย
52		วังควง
53		วังตะแบก
54		หนองหัววัว
55		ห้วยยั้ง
56	เมืองกำแพงเพชร	คณธี
57		คลองแม่ลาย
58		ไตรตรีงษ์
59		ทรงธรรม
60		ท่าขุนราม
61		เทพนคร
62		อำมรงค์
63		นครชุม
64		นาบ่อคำ
65		นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล
66		ในเมือง

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
67	เมืองกำแพงเพชร (ต่อ)	ลานดอกไม้
68		วังทอง
69		สระแก้ว
70		หนองปลิง
71		อ่างทอง
72	ลานกระบือ	จันทิมา
73		ช่องลม
74		โนนพลวง
75		บึงทับแฉด
76		ประชาสุขสันต์
77		ลานกระบือ
78		หนองหลวง
รวม		11

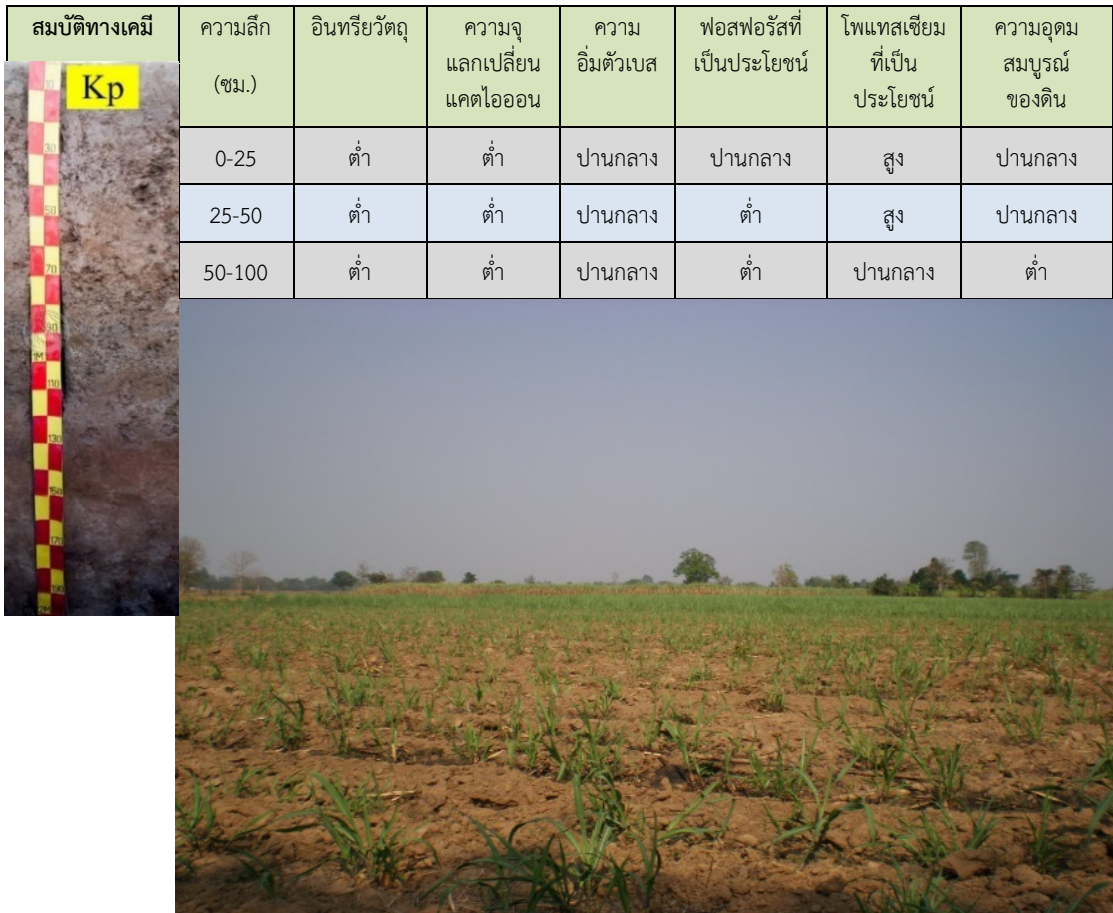
ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ชุดดิน	โพทะเล	Series Plo	กลุ่มชุดดินที่ 7
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำระดับต่ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเข้มมากของน้ำตาลปนเทา ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเข้มมากของน้ำตาลปนเทา เทา มีจุดประสีน้ำตาลเหลือง สีน้ำตาลตลอดชั้นดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบน และปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5-7.0) ในดินล่าง		
ข้อจำกัด	เสี่ยงต่อการแช่ขังน้ำในช่วงฤดูฝน		
ข้อเสนอแนะ	ทำนา ควรไถพรวนในช่วงที่ดินมีความชื้นเหมาะสม ควรใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยเคมี เพื่อปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของดินให้ดีขึ้น		

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินโพทะเล

ชุดดิน	กำแพงเพชร	Series Kp	กลุ่มชุดดินที่ 33
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	เนินตะกอนน้ำพารูปพัด		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินสีมาก ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายแป้ง สีน้ำตาลถึงน้ำตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายแป้งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ใต้ชั้นไทรพรวนมักแน่นทึบ เนื่องมาจากการไทรพรวน รากพืชซอนไซได้ยาก ทำลายชั้นดานใต้ชั้นไทรพรวนโดยไถให้ลึกกว่าปกติ และใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น		
ข้อจำกัด	ได้ชั้นไทรพรวนมักแน่นทึบ เนื่องมาจากการไทรพรวน รากพืชซอนไซได้ยาก		
ข้อเสนอแนะ	ทำลายชั้นดานใต้ชั้นไทรพรวนโดยไถให้ลึกกว่าปกติ และใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น		

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินกำแพงเพชร

ชุดดิน	ไทรงาม	Series Sg	กลุ่มชุดดินที่ 38
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	เนินตะกอนน้ำพารูปพัด		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินสีมาก ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายสีน้ำตาลปนเทาเข้มถึงน้ำตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-6.5) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วน หรือดินร่วนปนทรายแปง สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในตอนล่าง อาจพบชั้นทรายแทรกอยู่ และดินนี้มีเกลือไม่มากตลอดชั้นดิน		
ข้อจำกัด	ดินค่อนข้างเป็นทราย มีอินทรีย์วัตถุต่ำ		
ข้อเสนอแนะ	ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินไทรงาม

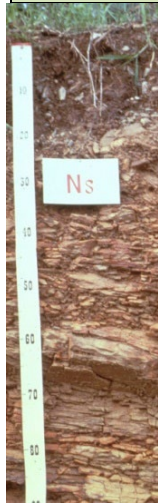
ชุดดิน	ไพศาลี	Series Phi	กลุ่มชุดดินที่ 48
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงเนินเขา มีความลาดชัน 1-35 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก เขิงเขา เนินเขา หรือบริเวณพื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไม่ไกลนักของหินของหินภูเขาไฟ พวกไรโอไรต์		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดเหลี่ยมของแร่ควอตซ์หนาแน่นมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร จากผิวดิน ปริมาณและขนาดของควอตซ์เหลี่ยมจะเพิ่มมากขึ้นตามความลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลเข้มหรือน้ำตาลปนเทาเข้มมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวดเหลี่ยมมาก สีน้ำตาลแก่หรือแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 5.0-5.5) พบชั้นหินไรโอไลต์ที่กำลังผุพังสลายตัวมีสีแดง สีขาว และสีเหลืองปะปนกัน		
ข้อจำกัด	ดินมีกรวดเหลี่ยมปะปนอยู่หนาแน่นมาก รากพืชขนงไขได้ยาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย		
ข้อเสนอแนะ	เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ไถพรวนให้ลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ การปลูกไม้ผลควรเตรียมหลุมดินให้ลึกและกว้าง เพื่อให้รากพืชไซซอนได้ง่ายขึ้น จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัสที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ของ ดิน
SSO 10 Phi 30 50 70 90	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินไพศาลี

ชุดดิน	นครสวรรค์	Series Ns	กลุ่มชุดดินที่ 48
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา ความลาดชัน 6-35 %		
ภูมิสัณฐาน	เชิงเขา เนินเขา พื้นที่ที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินแปรพวกไมกาชีสต์และไมกาไนส์		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงเร็ว		
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินต้นหรือต้นมากถึงชั้นเศษหินและก้อนหินหนาแน่นมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย มีเศษหินปะปนเล็กน้อย สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนแดงเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียว และมีเศษหินและก้อนหินปะปนอยู่มาก สีนํ้าตาลปนแดงหรือนํ้าตาลปนแดงเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) เป็นดินต้นถึงชั้นก้อนหินหนาแน่น พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง		
7.0) ข้อจำกัด	จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่ เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชเพิ่มความอุดมสมบูรณ์		
ข้อเสนอแนะ	แก้ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือฟื้นฟูสภาพป่า		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินนครสวรรค์

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ไทรงาม	229,218	ไทรงาม	31,015
		พานทอง	45,977
		มหาชัย	39,171
		หนองคล้า	39,799
		หนองทอง	48,093
		หนองแม่แตง	9,752
		หนองไม้ก่อง	15,411
บึงสามัคคี	87,868	เทพนิมิต	24,183
		บึงสามัคคี	29,504
		ระหาน	21,972
		วังชะโอน	12,209
ปางศิลาทอง	31,035	ปางตาไว	170
		โพธิ์ทอง	30,585
		หินดาด	280
พรานกระต่าย	194,950	เขาคีรีส	79,334
		คลองพิไกร	16,584
		คุยบ้านโอง	30,410
		ถ้ากระต่ายทอง	18,274
		วังตะแบก	33,830
		หนองหัววัว	5,157
		ห้วยยั้ง	11,361
เมืองกำแพงเพชร	240,137	คณฑี	31,607
		คลองแม่ลาย	3,230
		ทรงธรรม	1
		ท่าขุนราม	14,734
		เทพนคร	65,352

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
เมืองกำแพงเพชร (ต่อ)		นครชุม	12,755
		นาบ่อคำ	6,565
		นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล	38,199
		ในเมือง	231
		สระแก้ว	63,077
		หนองปลิง	4,386
		จันทิมา	27,834
ลานกระบือ	170,398	ช่องลม	14,910
		โนนพลวง	28,564
		บึงทับแรต	18,252
		ประชาสุขสันต์	29,821
		ลานกระบือ	1,805
		หนองหลวง	49,212
รวม	1,287,574		1,287,574

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดกำแพงเพชร

หน่วย: ล้าน ลบ.ม.

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภทอ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำต่ำสุด	ระดับน้ำเก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำคลองน้ำไหล	กลาง	คลองลาน	คลองน้ำไหล	0.02	1.40
2	อ่างเก็บน้ำห้วยป่าบง	กลาง	พรานกระต่าย	หนองหัววัว	0.75	38.50
		รวม			0.77	39.90

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
อำเภอโกสุมพินคร	70,878	โป่งน้ำร้อน	22,323
โกสุมพิ	39,460	สีกกาม	9,457
เพชรชมพู	25,662	อำเภอทรายทองวัฒนา	107,452
ลานดอกไม้ตก	5,756	ถาวรวัฒนา	37,271
อำเภอขานุกฤษบุรี	333,921	ทุ่งทอง	35,406
ปางมะค่า	106,564	ทุ่งทราย	34,775
บ่อถ้ำ	91,518	อำเภอไทรงาม	309,796
วังชะพลู	79,575	หนองแม่แตง	53,690
วังหามแห	39,771	มหาชัย	48,024
โค้งไผ่	7,767	หนองไม้กอง	47,976
ดอนแดง	1,352	ไทรงาม	44,965
เกาะตาล	1,305	พานทอง	44,547
แสนตอ	1,134	หนองทอง	39,710
สลกบาตร	689	หนองคล้า	30,884
ป่าพุทรา	679	อำเภอบึงสามัคคี	15,745
อำเภอคลองขลุง	141,440	บึงสามัคคี	7,890
วังไทร	54,894	วังชะโอน	6,953
คลองสมบูรณ์	49,781	เทพนิมิต	902
วังแฉม	13,224	อำเภอปางศิลา	152,199
วังบัว	12,570	หินดาด	60,825
หัวถนน	8,652	โพธิ์ทอง	53,012
คลองขลุง	2,083	ปางตาไว	38,362
วังยาง	226	อำเภอพรานกระต่าย	134,685
ท่ามะเขือ	7	เขาคีรีส	30,122
แม่ลาด	3	พรานกระต่าย	22,707
อำเภอคลองลาน	161,165	วังตะแบก	18,387
คลองลานพัฒนา	67,308	ถ้ากระต่ายทอง	15,880
คลองน้ำไหล	62,077	คลองพิไกร	15,045

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ห้วยยั้ง	10,333	วังทอง	11,808
วังคอง	10,286	ทรงธรรม	10,080
หนองหัววัว	6,500	ท่าขุนราม	9,242
ท่าไม้	4,920	ไทรตรึงษ์	7,724
คุยบ้านโอง	505	ธำรงค์	6,620
อำเภอเมืองกำแพงเพชร	382,703	นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล	262
อ่างทอง	99,034	อำเภอลานกระบือ	181,409
นาบ่อคำ	53,279	หนองหลวง	44,544
สระแก้ว	49,536	ช่องลม	28,245
หนองปลิง	37,585	จันทิมา	27,585
คณฑี	30,620	ประชาสุขสันต์	25,752
เทพนคร	25,164	โนนพลวง	24,319
ลานดอกไม้	16,546	บึงทับแรต	15,545
นครชุม	13,353	ลานกระบือ	15,419
คลองแม่ลาย	11,850		

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดกำแพงเพชร

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ข้าวนาปี	58,372	1,207,855
2	มันสำปะหลังโรงงาน	39,619	750,327
3	ข้าวนาปรัง	16,778	336,747
4	อ้อยโรงงาน	12,858	267,724
5	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	9,014	131,895
6	ยางพารา	904	18,966
7	ยูคาลิปตัส	1,393	17,906
8	ลำไย	1,481	12,909
9	ถั่วเขียวผิวมัน	837	11,678
10	มะนาว	1,360	11,043
11	ปาล์มน้ำมัน	463	8,785
12	มะม่วง	1,097	7,773
13	มะละกอ	558	7,552
14	ส้มเขียวหวาน	224	6,712
15	กล้วยน้ำว้า	1,000	4,808
16	ถั่วเหลือง	213	2,550
17	มะพร้าว	263	1,373
18	กล้วยไข่	312	1,265
19	ไม้สัก	131	1,228
20	อื่น ๆ	5,951	23,842

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดกำแพงเพชร

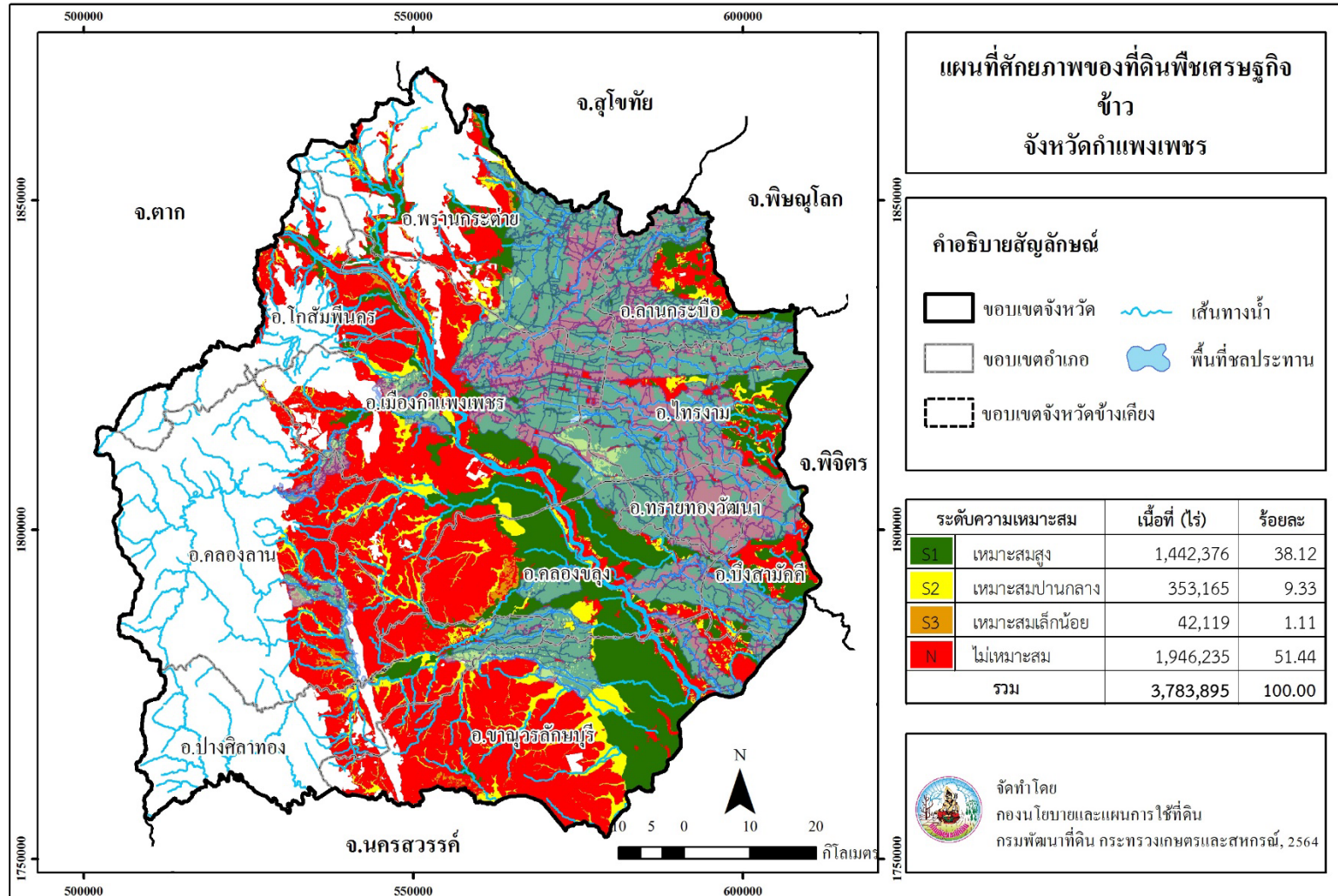
ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร(ราย)	ไร่	อำเภอ
1	พริกไทย	11	130.95	ชาณุวรลักษบุรี คลองลาน พรานกระต่าย เมืองกำแพงเพชร ลานกระบือ
2	ขมิ้นชัน	2	55.34	ไทรงาม เมืองกำแพงเพชร
3	มะระขี้นก	3	53.77	โกสัมพีนคร ทวายทองวัฒนา
4	ตะไคร้หอม	3	51.56	ลานกระบือ
5	ว่านหางจระเข้	3	33.04	ทวายทองวัฒนา เมืองกำแพงเพชร ลานกระบือ
6	บุก	2	8.00	คลองลาน เมืองกำแพงเพชร
7	ฟ้าทะลายโจร	1	4.54	เมืองกำแพงเพชร
8	กระชายดำ	1	2.09	คลองลาน
9	พลู	1	0.56	เมืองกำแพงเพชร
รวม		27	339.85	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

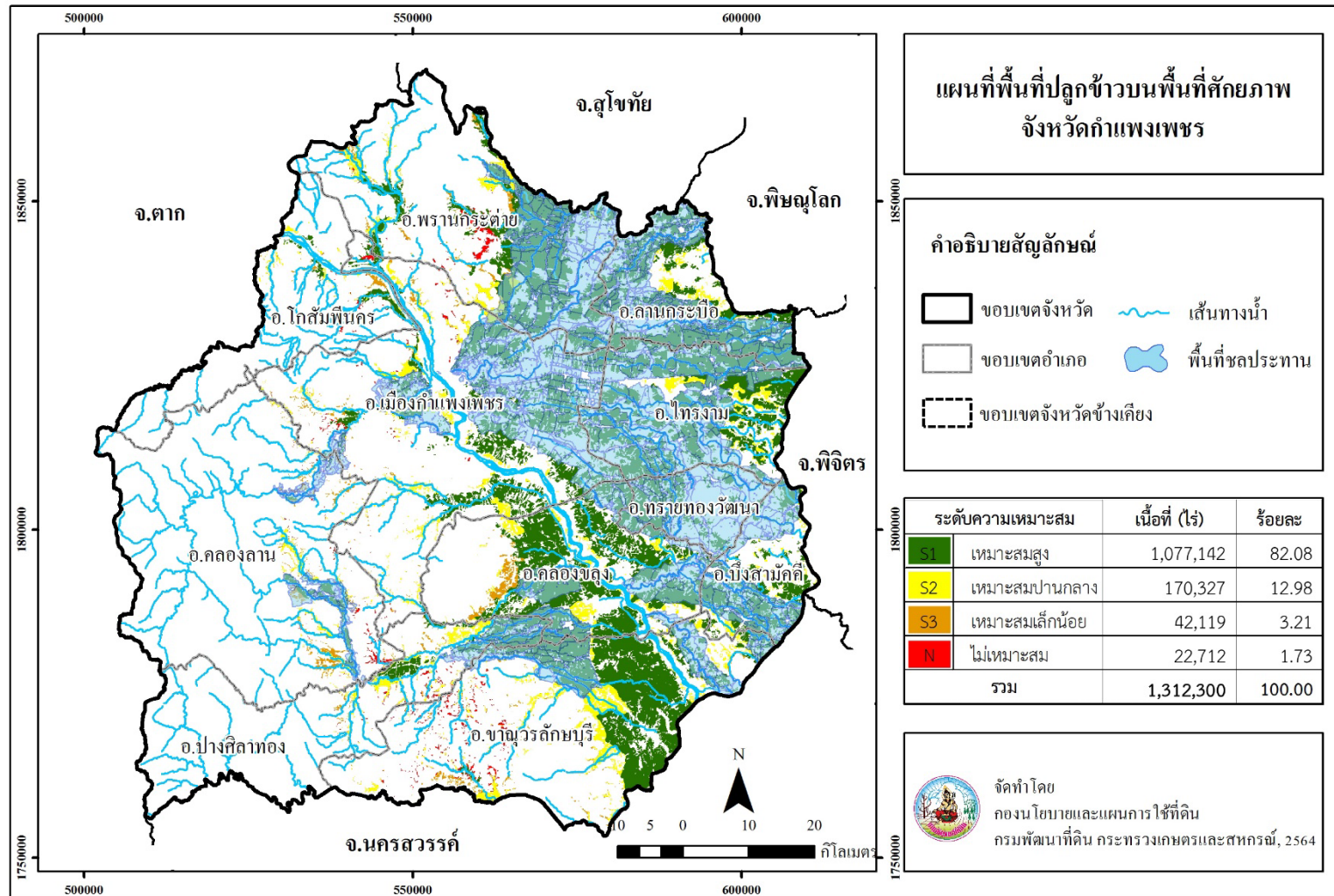
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
ลานตากและแหล่งรับซื้อทาง การเกษตร	10	โรงงานด้านการเกษตรอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้อง	188
โรงงานน้ำตาล	5		
สหกรณ์การเกษตร	41		
โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพ	4		
สหกรณ์นิคม	3		
โรงสีข้าว	3		
โรงงานผลิตเอทานอล	2		
โรงงานผลิตมันเส้น	101		
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง	6		
โรงงานผลิตก๊าซชีวภาพ	1		
รวม	176	รวม	188

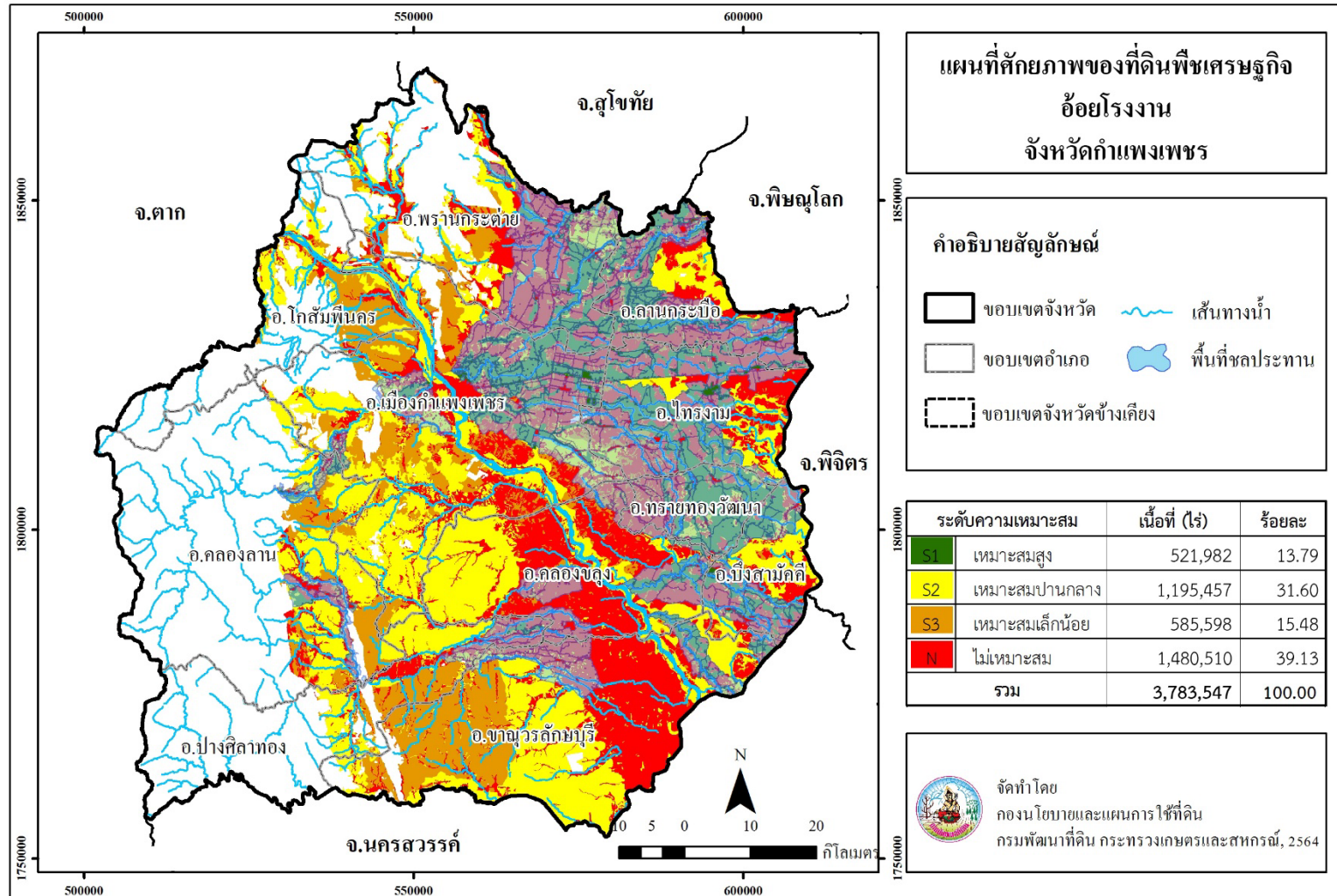
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

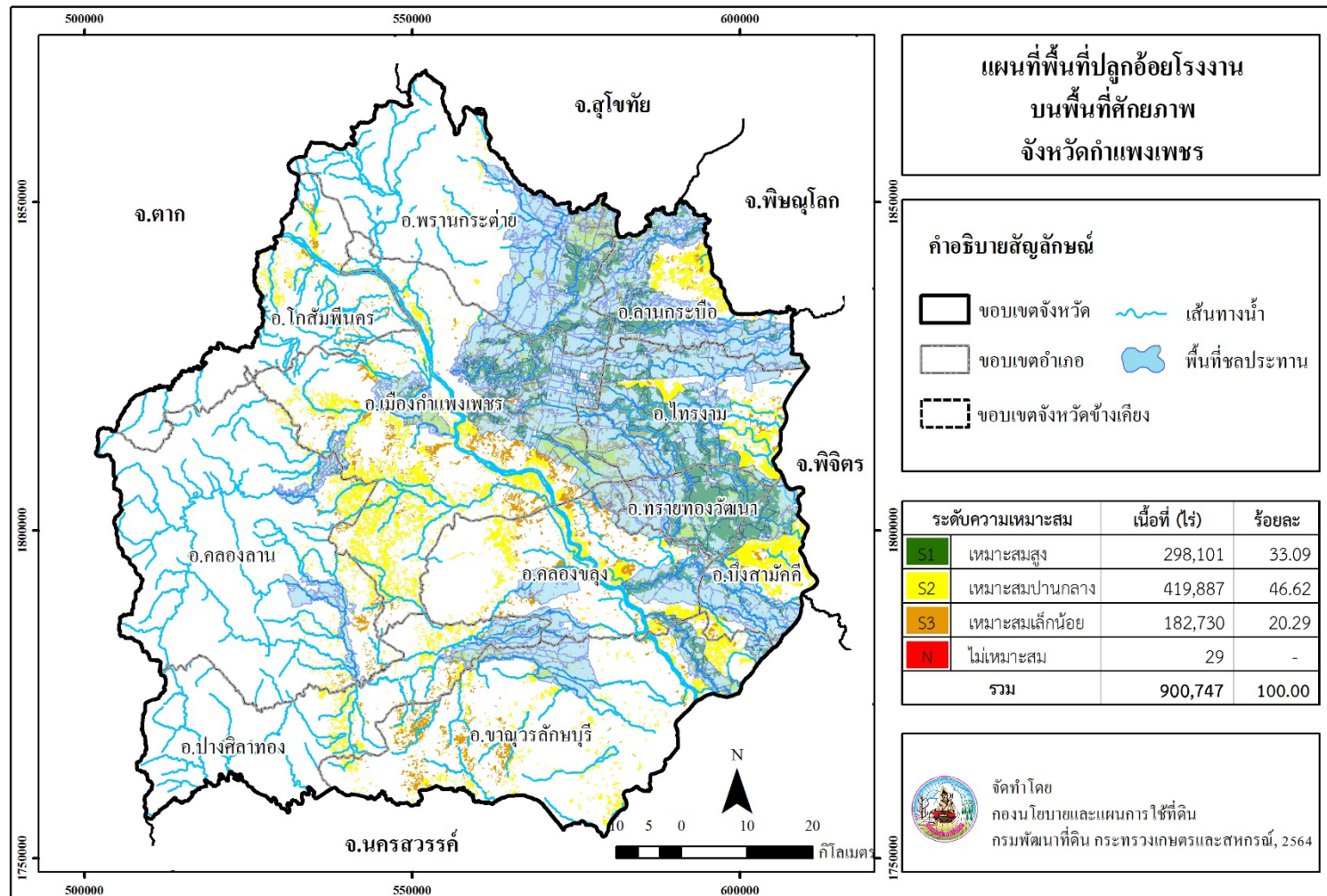
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดกำแพงเพชร

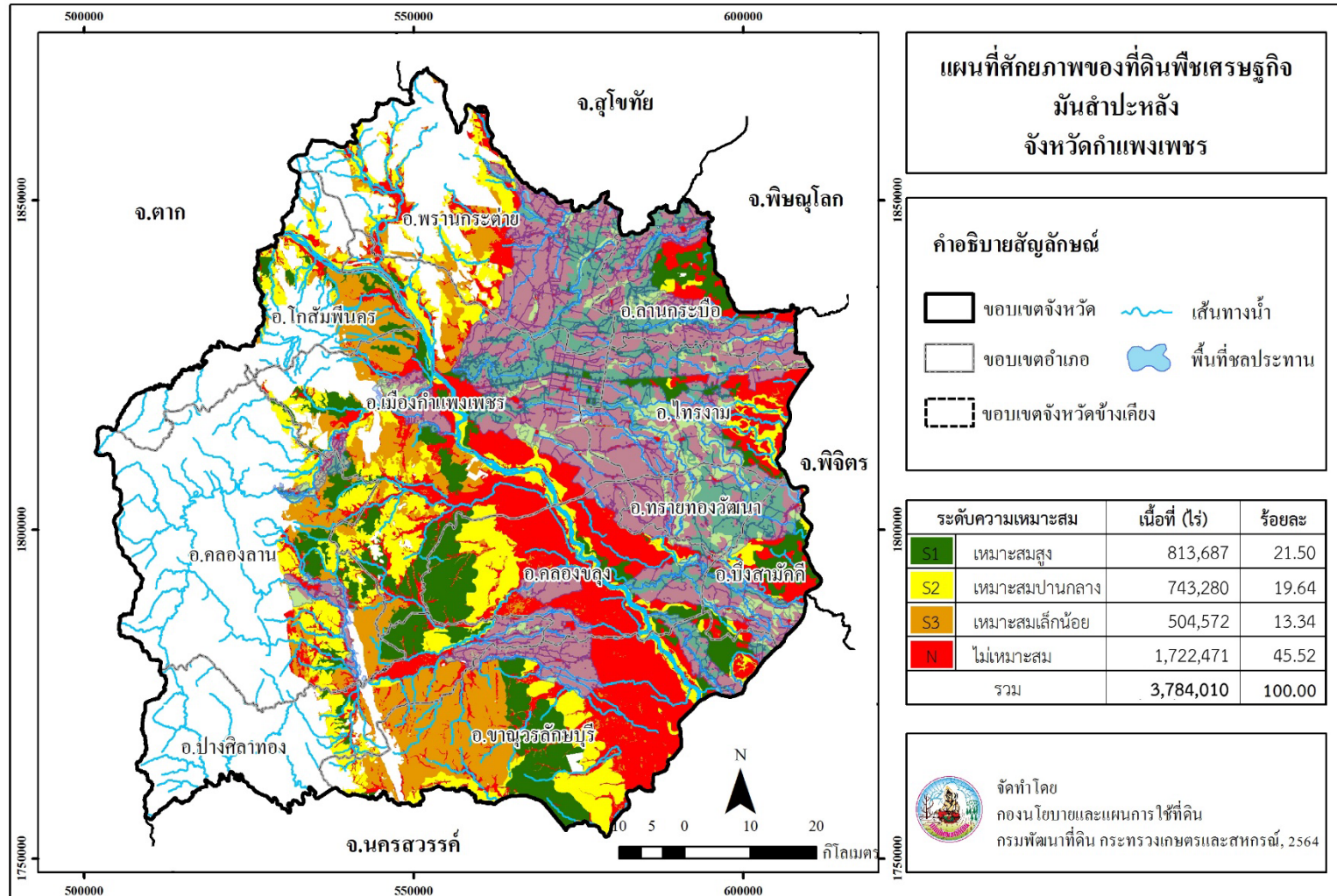
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกาญจนบุรี

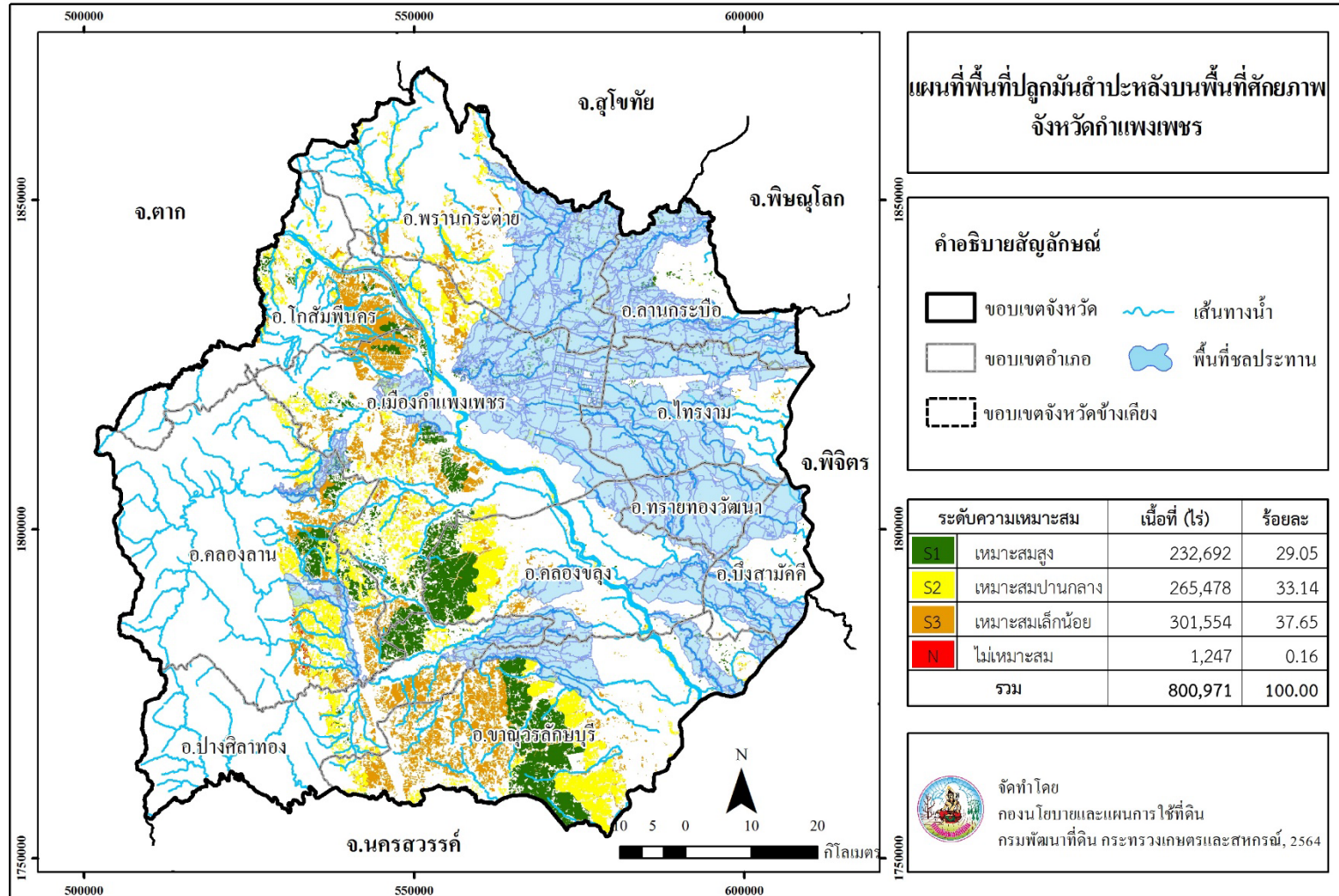
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดกำแพงเพชร

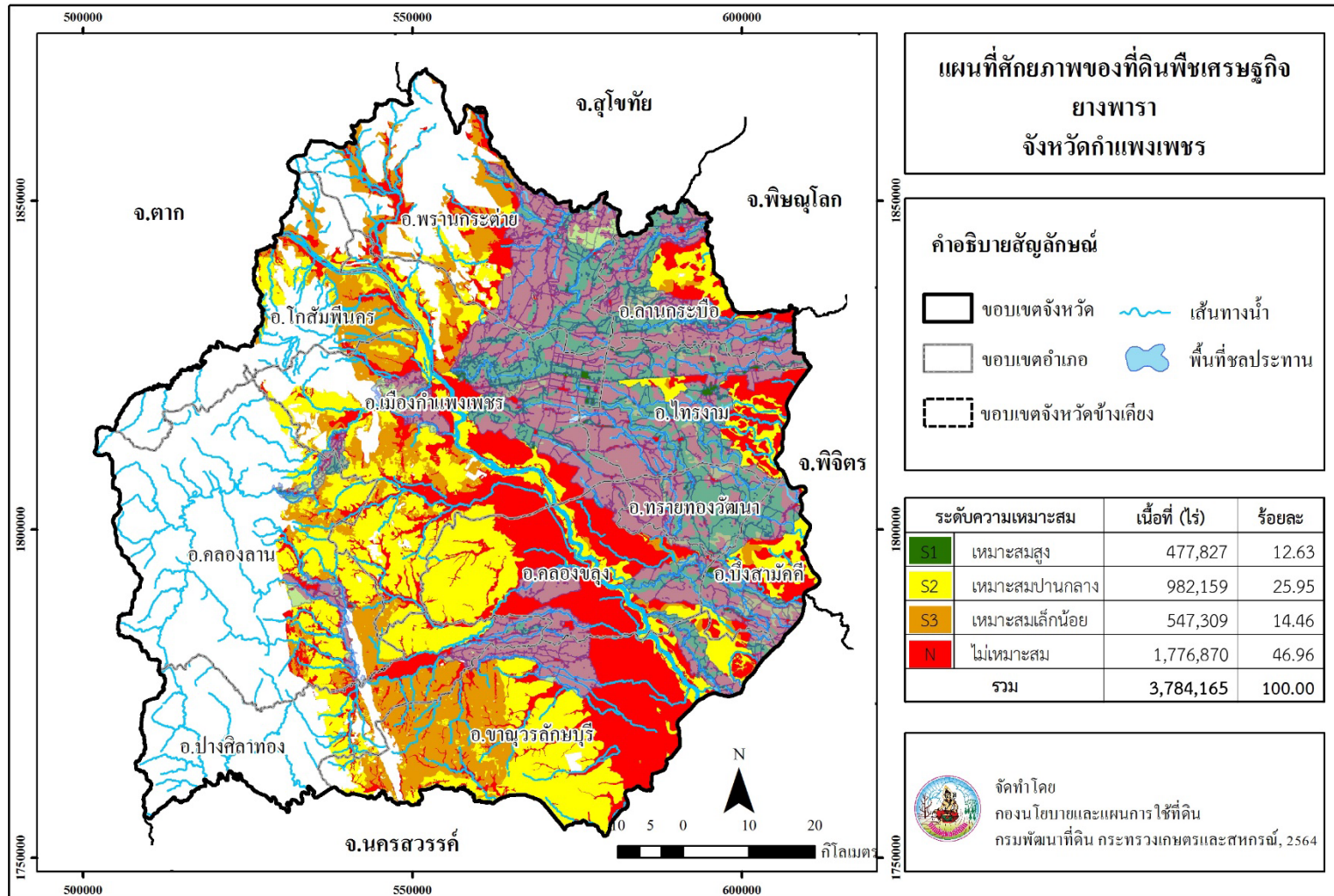
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกำแพงเพชร

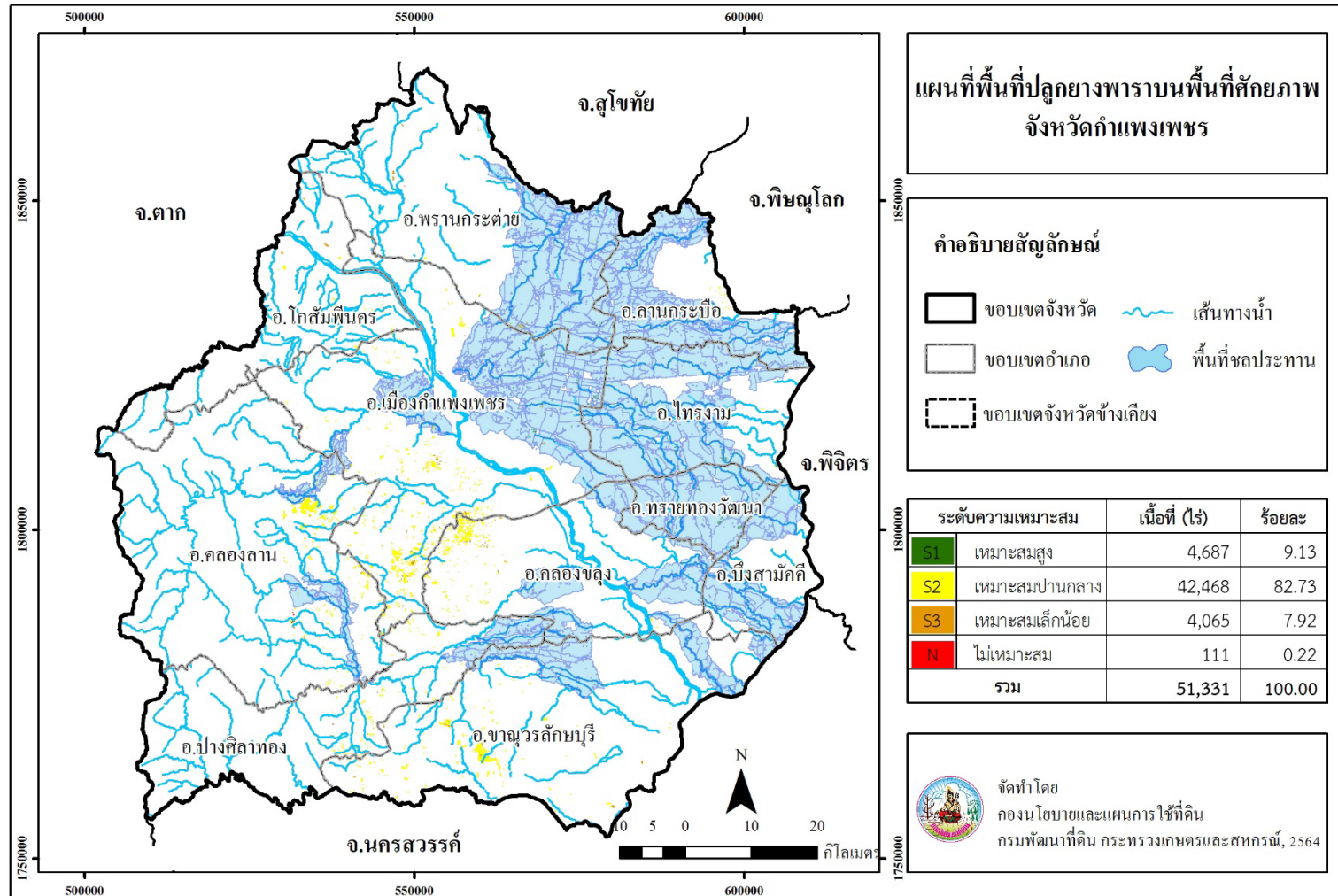
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชร

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดกำแพงเพชร

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดกำแพงเพชร

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD